

D-DAG NORMANDIET

Normandiet var den 6. juni 1944 skueplads for verdens største militæroperation: Invasionen, der afgjorde Europas historie mange år frem. Næste år er det 65 år siden. Torsten Granov, direktør for rejsebureauet Cultours, der specialiserer sig i militærhistoriske rejser, beretter her om invasionen og om sin egen deltagelse i 60-års højtidelighederne for "den længste dag".

TEKST: CAND. MAG. TORSTEN GJРАНOV FOTO: TORSTEN GJРАНOV OG MAISON DE LA FRANCE

Minderne fra dengang: Bunker-anlæg, kamppladser og museer danner hvert år rammen om højtideligheder, især omkring selve invasionsdagen den 6. juni og med veteranerne som midtpunkt. Antallet af veteraner er blevet færre og færre, og de udgør efterhånden kun en lille del af deltagerne.

2004

I "runde" jubilæumsår er arrangementerne større og mere besøgte end "almindelige" år. Sidste store fejring var på 60-års dagen i 2004. Man ville gerne endnu en gang markere begivenheden og taknemligheden med et stort arrangement. George Bush kom, Jacques Chirac kom, konger og andre landes præsidenter havde ligeledes meldt deres ankomst – og jeg deltog også.

Men det var formentlig ikke på grund af min deltagelse, at der var etableret et enormt sikkerhedsapparat med franske, amerikanske og mange andre nationers både uniformerede og civile sikkerhedsfolk i rigelige mængder.

Der blev oprettet en sikkerhedszone cirka 50 kilometer lang og 10 kilometer ind i landet fra invasionskysten, hvor kun biler med særlig tilladelse kunne færdes. Alle år omkring 6. juni er hotellerne udsolgte, og steder og mindesmærker afspærrede i forbindelse med højtideligheder. Det er derfor

for den almindeligt interesserede turist ikke nogen god ide at besøge området omkring 6. juni.

CHAMPAGNE VED PEGASUS BROEN

Arrangementerne begyndte allerede den 5. juni om aftenen, hvor Mme. Gondrée på Café Gondrée ved Pegasus Bridge i det varme og stille vejr lod champagne-propperne springe, ligesom hendes far gjorde det i 1944, hvor han serverede champagne for de nyligt landede engelske soldater. Hvert år på dagen siden 1945 er veteraner fra invasionen mødt op på Café Gondrée for at fejre de engelske glideflys vellykkede erobring af broen d. 5. juni 1944 klokken kl. 23.16.

Jeg havde fået husly hos nogle venner i Bayeux, og jeg havde en køretilladelse, men på grund af festligheden hos Mme. Gondrée om aftenen var det hen ad middag den 6., inden jeg begav mig rundt i området. Det lykkedes mig at se et glimt af en af bilerne i Dronning Elisabeths kortege, og jeg forestilte mig, at hun nok sad og vinkede til mig ud af den tonede bagrudd.

OMAHA BEACH

Det største arrangement fandt sted på Omaha Beach på opbyggede scener og tribuner under maksimal sikkerhedsovervågning. Jeg valgte at undgå denne begivenhed og det enorme sikkerhedsopbud, for i stedet at

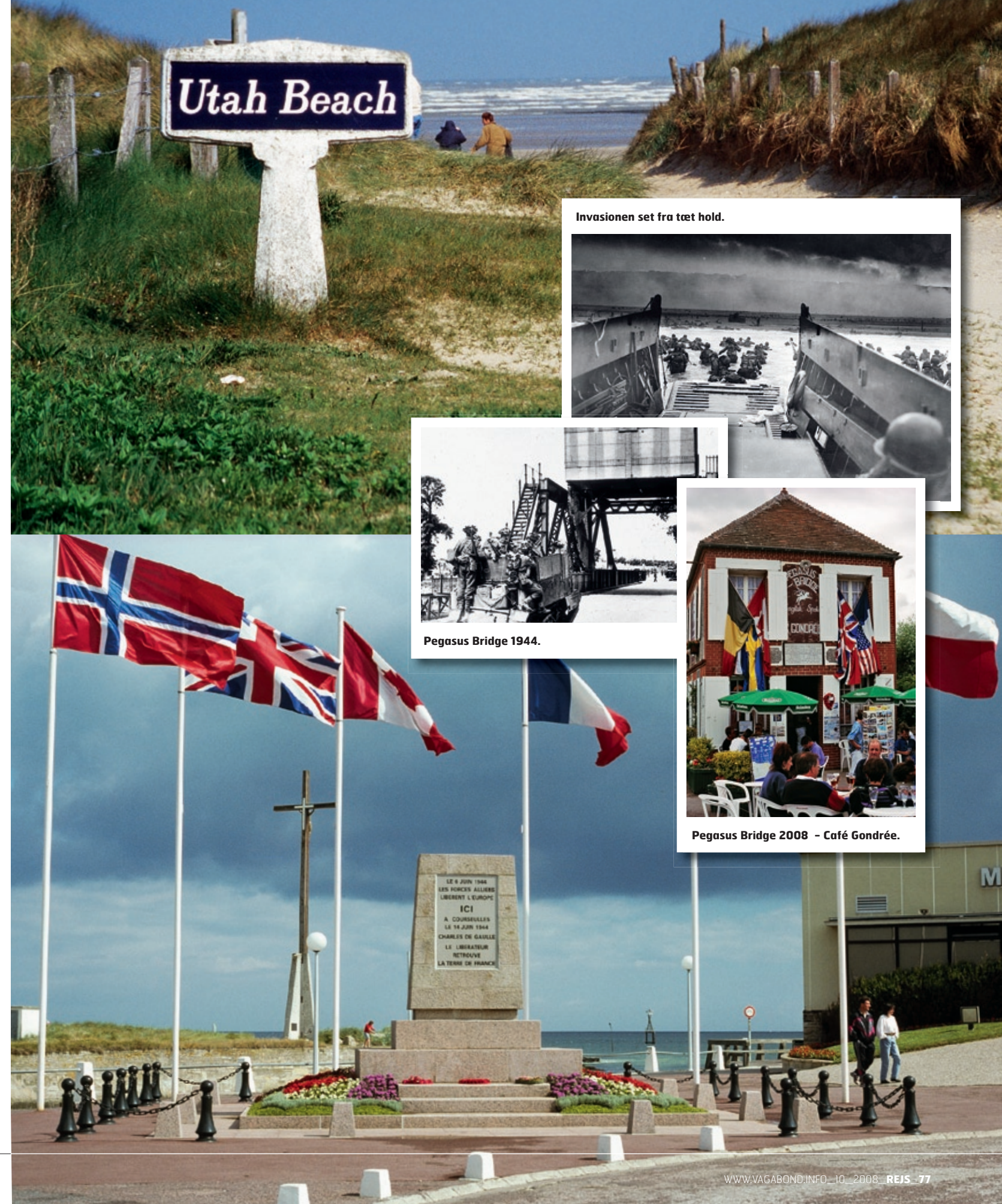
køre en tur rundt langs strandene. Her var der mange mænd, klædt ud i uniformer, de havde køretøjer fra tiden og lejre, der også så meget autentiske ud.

Det gode vejr fra dagen i forvejen var fortsat, og efter de officielle gæster var taget af sted, gik jeg en tur langs den stort set mennesketomme Omaha Beach og lod tankerne gå 60 år tilbage til Bloody Omaha. Jeg tænkte på dem, der kæmpede og døde på netop dette sted på denne dag, på de unge amerikanere, som faldt i tusindvis i Normandiet – og hvoraf over 9.000 ligger begravet på kirkegården ovenfor stranden. Jeg tænkte på den mest afgørende dag i det 20. århundredes militærhistorie, den 6. juni 1944, hvor Europas fremtidige skæbne blev afgjort.

INVASIONENS NØDVENDIGHED

De politiske og militære ansvarlige for invasionen var helt klar over dens betydning. Allerede i 1940 havde Englands premierminister Winston Churchill efter tilbagetrækningen fra Dunkerque lovet, at "we will be back". Men at der skulle gå fire år, inden han kunne holde sit løfte, havde han nok ikke forestillet sig.

En invasion af det europæiske fastland var nødvendig for at nedkæmpe det nazistiske Tyskland. Dette kunne kun ske gennem en landkrig på det europæiske fastland. En

Den kunstige havn ved Arromanche 2008.

Den kunstige havn ved Arromanche 1944.

Kirken St. Mere Eglise 2008.

Kirken St. Mere Eglise 1944.

Den amerikanske kirkegård ved Omaha Beach 2008.

militær sejr var den eneste mulighed for at få fjernet det nazistiske styre, hvis verdenspolitiske ambitioner var en trussel for alle lande. Hvis invasionen slog fejl, ville et nazistisk Tyskland måske kunne overleve mange år endnu.

RAIDET PÅ DIEPPE

I august 1942 forsøgte de allierede et mindre raid på havnebyen Dieppe for at afprøve tyskernes forsvar af havnene langs Atlanterhavskysten. Raidet blev en total fiasko. Der lærte de allierede, hvordan man ikke skulle foretage en invasion: Man skulle ikke forsøge at erobre en havneby, de var alt for stærkt forsvarede. Man skulle have langt bedre efterretninger om de tyske forsvarsstillinger, man skulle tage langt mere hensyn til de geografiske forhold, invasionsstrandenenes beskaffenhed, terrænets egnethed til militære operationer og meget mere.

Når man i dag besøger strandpromenaden i Dieppe, forekommer det ubegribeligt, at militære planlæggere kan vælge dette sted til en landgang. Der er høje klipper på hver side, hvorfra tyskerne fra sikre stillinger kunne beskyde de angribende. Det er vanskeligt at komme væk fra stranden m.m. Der findes et monument for de ca. 6.000 hovedsageligt canadere, der gik i land. Kun halvdelen kom tilbage, en del blev taget til fange af tyskerne, resten ligger på den canadiske kirkegård i Dieppe.

På baggrund af erfaringerne fra Dieppe begyndte den egentlige planlægning. Efterhånden som planlægningen skred frem, viste det sig, at operationens omfang voksede og voksede, indtil den involverede 1,5 millioner mand, 6000 skibe og over 200.000 køretøjer, over 1.100 specialfremstillede jernbanelokomotiver fra USA, rørledninger under kanalen for at forsyne invasionsstyrkerne med brændstof og meget mere.

HVORFOR NORMANDIET ?

Der var to steder langs Atlanterhavskysten, hvor en invasion af så gigantisk omfang ud fra realistiske militære vurderinger kunne finde sted: Omkring Calais, hvor afstanden mellem England og Frankrig er kortest, eller på Normandiets nordkyst, der ligger længere væk, men har mange velegnede strande, hvor man relativt nemt kunne landsætte store militærstyrker. Kystforsvaret i Normandiet var ikke er så kraftigt som ved Calais. De allierede valgte Normandiet allerede i 1943 samtidig med, at man gjorde sig store anstrengelser for at overbevise tyskerne om, at invasionen ville finde sted

et helt andet sted. Det lykkedes så godt, at Hitler i flere dage efter invasionen fastholdt store styrker omkring Calais, da han var overbevist om, at angrebet i Normandiet var en skinmanøvre. De enorme bunkeranlæg og kanonstillinger ved Calais kom aldrig i brug, og de ligger der stadig.

BROHOVEDERNE

De enorme mængder af soldater og materiel, der skulle sættes i land på førstedagen, gjorde, at man blev nødsaget til at gå i land over en meget bred front. Planlæggerne gav stederne kodenavnene Utah, Omaha, Gold, Juno og Sword. Navne, som de senere officielt fik, og som man genfinder på dagens landkort. Fra øst til vest strækker invasionsområdet sig mere end 70 kilometer langs Normandiets nordkyst.

Amerikanerne fik tildelt strandene Utah, det vestligste område og Omaha, den strand tyskerne havde befæstet stærkest. Goldstranden og den østligste strand Sword var overladt til englænderne, mens canadierne tog sig af Juno-stranden.

CHURCHILL LØSER FORSYNINGSPROBLEMET

Det vanskeligste problem, planlæggerne af invasionen skulle løse, var forsyningsproblemet. Allerede den første dag skulle der land-sættes over 130.000 mand, og i de følgende uger skulle styrken bringes op på omkring 1 million mand. Hertil kom køretøjer, våbenforsyninger af enhver art, telte, køkkengrej og mad, alt sammen i enorme mængder. Hvis invasionsstyrkerne ikke kontinuerligt

FAKTA

Cultours arrangerer militærhistoriske rejser til slagmarker og spændende historiske steder. Rejserne ledes af militærhistoriske eksperter. I 2009 arrangeres to rejser i foråret og to i efteråret til Normandiet. På rejsen besøges alle de afgørende steder: Dunkerque, Dieppe, alle invasionsstrandene: Utah, Omaha, Gold, Juno og Sword, og byerne: Ste.-Mère-Eglise, Cherbourg, Bayeux og på hjemvejen Arnhem.

Det hele forgår i komfortabel bus, hvor tiden i bussen benyttes til foredrag og information om den historiske baggrund og de steder og seværdigheder, der besøges. Prisen er kr. 6.795. Dagsprogram og yderligere oplysninger kan fås på hjemmesiden www.cultours.dk eller hos Cultours på tlf. 86 10 86 05

modtog store mængder af forsyninger, ville invasionen i løbet af få dage gå i stå, og tyskerne ville have alle muligheder for at kaste de allierede styrker tilbage i havet.

Winston Churchill fik da den ide, at man kunne tage havne med fra England. To havne bestående af kæmpemæssige sænkekasser og kajanlæg blev bygget som et gigantisk samlesæt i England, og i invasionens første dage blev det hele trukket over til Normandiet af slæbebåde. Her blev den ene havn placeret ved Omaha Beach og den anden ved Gold Beach, ved den lille by Arromanche.

Havnen ved Omaha Beach blev ødelagt af en storm i juni 44, men havnen ved Arromanche fungerede som forsyningshavn til slutningen af november 1944. I havet ud for Arromanche findes stadig mange rester af havnen, Port Winston, som den blev kaldt efter sin idemand. I Arromanche findes et meget interessant museum, hvor man kan se en udstilling og en film om havnen og dens tilblivelse.

NORMANDIET I DAG

I det hele taget rummer invasionskysten mange minder om den verdenshistoriske begivenhed, der udspillede sig her: Tyske bunkeranlæg og andre anlæg langs kysten, soldaterkirkegårde, museer og steder, hvor begivenhederne fandt sted. Fra Cherbourg til Caen er området spækket med seværdigheder, nogle mere seværdige end andre. Der findes mindst 50 større og mindre museer i området, hvoraf en mindre del er virkelig seværdige. De tyske bunkeranlæg gemmer sig ofte i krat og buskads. I Normandiet findes mange minder, både fra selve invasionsdagen og fra kampene i området, der endte med tyskernes totale nederlag i slutningen af august.

DEN AMERIKANSKE KIRKEGÅRD

Et besøg på invasionskysten bør altid omfatte et besøg på den amerikanske kirkegård ved Omaha Beach. Her kan man medbringe en blomst som en tak til de 9.000 unge mænd fra alle amerikanske stater, der ligger begravet her. Det er kun en lille del af de over 25.000 døde, som kampene i Normandiet kostede amerikanerne. De døde for snart 65 år siden i kampen mod nazismen og mod undertrykkelse i Europa, og de døde for Vesteuropas og for vores frihed.

Men mon ikke nogle af deres forældre i Nebraska, Idaho eller New York har stillet sig spørgsmålet, hvorfor netop deres sønner befandt sig på denne vindblæste strand en grævejrsdag i juni 1944?